ارتباط گرایش به تفکر انتقادی و عزّت نفس در دانشجویان پرستاری

معصومه برخورداری*، شمس‌الملوک جلال منش، محمود محمودی

چکیده

مقدمه: داشتن تفکر انتقادی نیازمند شخصیتی هوشیار و با قدرت تصمیم‌گیری است که از شاخصه‌های عزّت نفس می‌باشد. این مطالعه به منظور بررسی ارتباط گرایش به تفکر انتقادی و عزّت نفس در دانشجویان سال سوم و چهارم کارشناسی پیوسته پرستاری انجام شد.

روش‌ها: این مطالعه همبستگی با تعداد ۱۷۰ نفر از دانشجویان سال سوم و چهارم کارشناسی پیوسته پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی شهید صدوقی و آزاد اسلامی شهر یزد در سال ۱۳۸۷ بر اساس نمونه‌گیری طبقه‌ای انجام شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای مشتمل بر سه بخش: بخش اول، مشخصات دموگرافیک؛ بخش دوم، پرسشنامه گرایش به تفکر انتقادی کالیفرنیا و بخش سوم، پرسشنامه عزّت نفس روزنبرگ (Rosenberg) بود. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش‌های آمار توصیفی (توزیع فراوانی مطلق و نسبی و میانگین و انحراف معیار) و ضریب همبستگی پیرسون در نرم‌افزار SPSS استفاده گردید.

نتایج: نتایج نشان داد که اکثریت دانشجویان (۸۱/۸ درصد) دارای گرایش به تفکر انتقادی متزلزل بودند و عزت نفس آنان (۷۳/۵ درصد) در حد متوسط بود. بین گرایش به تفکر انتقادی و عزّت نفس، ارتباط معنی‌داری وجود داشت.

نتیجه‌گیری: دانشجویان با عزت نفس بالاتر از گرایش به تفکر انتقادی مطلوب‌تری برخوردار و ارتباط مستقیم و مثبتی بین این دو ویژگی وجود داشت. لازم است اعضای هیأت علمی، عزّت نفس کافی برای انجام قضاوت و تصمیم‌گیری در شرایط مختلف بالینی را در دانشجویان پرستاری ایجاد نمایند.

واژه‌های کلیدی: تفکر انتقادی، گرایش، عزّت نفس، دانشجویان پرستاری.

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / بهار ۱۳۸۸؛ ۹(۱): ۱۳ تا ۱۹.

مقدمه

امروزه پرستاران، در عرصه مراقبت‌های بهداشتی درمانی، روز به روز با مسائل و مشکلات پیچیده‌ای مواجه می‌باشند که برای تصمیم‌گیری در مورد آنها، به تفکر انتقادی احتیاج دارند، زیرا تفکر انتقادی، قدرت تصمیم‌گیری بالینی پرستار را در امر کمک به تشخیص نیازهای بیمار و انتخاب بهترین اعمال و روش‌های پرستاری افزایش می‌دهد(۱). تفکر انتقادی جزء ضروری در تصمیم-گیری بالینی و صلاحیت حرفه‌ای است(۲). سرکوب استقلال و قدرت تفکر، اضطراب در مواجهه با موقعیت‌های ناآشنا، افزایش خطاهای گروه درمان و...، و در نهایت، فاجعه بودن پرستاری بدون تفکر و آسیب به سلامت انسان و خطرات جانبی در جامعه، از پیامدهای منفی نداشتن تفکر انتقادی است(۳). می‌توان این طور بیان نمود پرستارانی که تفکر انتقادی ندارند، خود به بخشی از مشکل تبدیل می‌شوند(۴). بنابراین، لازم است بر بهترین عملکرد در آموزش پرستاری و یادگیری همیشگی آن تأکید شود. به علاوه، اینکه دانشجویان چطور یاد بگیرند و بطور انتقادی فکر کنند نیز، از اصول اساسی است(۵).

برای بکار بردن یک مهارت، شخص باید هم مهارت

* **آدرس مکاتبه:** معصومه برخورداری (مربی) گروه پرستاری، دانشکده پزشکی علی ابن ابی‌طالب، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد، یزد. Barkhordary.m@gmail.com
شمس‌الملوک جلال‌منش، مربی و مدیر آموزش دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی تهران (sh.jalalmanesh@yahoo.com)؛ و دکتر محمود محمودی، استاد گروه آمار زیستی دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران (mahmoodim@tums.ac.ir).

این مقاله در تاریخ ۸۷/۷/۲۷ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ۸۷/۱۱/۲ اصلاح شده و در تاریخ ۸۷/۱۲/۲۲ پذیرش گردیده است.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]

آن را داشته باشد و هم گرایش و تمایل به استفاده از آن داشته باشد(۶). تربیت متفکر انتقادی باید شامل دو جنبه ایجاد مهارت‌های تفکر انتقادی و گرایش به تفکر انتقادی باشد. در حقیقت، بدون گرایش مثبت به تفکر انتقادی، این نوع تفکر رخ نداده و یا زیر سطح استاندارد نمود می‌کند(۷).

با توجه به اهمیت موضوع، مطالعات متعددی در این خصوص در کشورهای مختلف انجام گرفته است و سیاست‌گزاران و برنامه‌ریزان آموزش پرستاری، اقدام به اصلاح برنامه‌های ناموفق نموده‌اند، مطالعه‌ای در کانادا نشان داد ۹۸/۲ درصد دانشجویان پرستاری دارای سطح مطلوب گرایش به تفکر انتقادی می‌باشند(۷). پژوهش‌های انجام شده در استرالیا هم حاکی از گرایش مثبت دانشجویان پرستاری به تفکر انتقادی است(۲). ولی در چین و ژاپن گرایش دانشجویان پرستاری به تفکر انتقادی متزلزل بوده است(۲و۸). مطالعه‌ای در این مورد در اردن نیز بیانگر آن بود که فقط ۵۰/۳ درصد از دانشجویان سال اول و ۴۷/۶ درصد از دانشجویان سال آخر نمره بالاتر از ۲۸۰ کسب کرده‌اند. این آمار نشان می‌دهد که گرایش به تفکر انتقادی در هر دو گروه مرزی و حاشیه‌ای بوده است(۹).

علی‌رغم گستره ادبیات موجود در زمینه تفکر انتقادی، آموزش سایر کشورها که بسیار وسیع و دارای پیشینه‌ای بیش از ۳۰ سال می‌باشد، تحقیقات در آموزش پرستاری ایران در این زمینه بسیار کم است. پژوهش‌های انجام شده در ایران نشان می‌دهد که ۹۳ درصد دانشجویان ترم اول و ۹۴ درصد دانشجویان ترم آخر و ۹۸/۳ درصد پرستاران بالینی دارای توانایی تفکر انتقادی ضعیف بوده‌اند و بین تفکر انتقادی دانشجویان ترم اول و آخر تفاوتی وجود نداشته است(۱۰). نتایج تحقیقی در سال ۱۳۸۵، نیز بیانگر آن بود که تفکر انتقادی به عنوان یک بعد اساسی در آموزش پرستاری در طی مراحل تحصیلی دانشجویان، آن گونه که لازم است مورد توجه نظام آموزشی قرار نمی‌گیرد. بنابراین، لازم است با اصلاح الگوهای آموزشی به این امر مهم توجه گردد(۱۱).

ویژگی‌های فردی دانشجویان از عوامل تأثیرگذار اصلی و مهم در رشد و توسعه تفکر انتقادی آنان در آموزش پرستاری است(۳). یکی از ویژگی‌های شخصیت بهنجار، برخورداری از عزّت نفس است(۱۲). فرد دارای تفکر انتقادی نیاز به شخصیتی دارد که از روی هوشیاری عمل کند، و بر روی عقایدش پافشاری نماید و برای این قبیل ارزش‌ها متعهد شود(۱۳). میزان عزّت نفس فرد، بر تمام سطوح زندگی او، اعم از نحوه تفکر، احساس و عمل، تأثیر می‌گذارد(۱۴).

با توجه به اهمیت موضوع و وجود این واقعیت که در کشور ما پژوهش‌های اندکی در این زمینه انجام شده است، و از آنجا که انتظار می‌رود دانش‌آموختگان پرستاری دارای تفکر انتقادی باشند تا بتوانند در محیط بالینی تصمیم‌گیری مناسب بنمایند، لازمست عوامل مؤثر بر تمایل آنان به استفاده از این جنبه تفکر شناسایی شود. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف تعیین ارتباط گرایش به تفکر انتقادی و عزّت نفس در دانشجویان سال سوم و چهارم کارشناسی پیوسته پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی شهید صدوقی و آزاد اسلامی شهر یزد در سال ۱۳۸۷ انجام گرفت.

روش‌ها

در این مطالعه همبستگی، جامعه پژوهش کلیه دانشجویان سال سوم و چهارم کارشناسی پیوسته پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی شهید صدوقی و آزاد اسلامی شهر یزد شاغل به تحصیل در دوره‌های روزانه یا شبانه در سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶ بودند.

نمونه‌ها با استفاده از فرمول حجم نمونه با سطح اطمینان ۹۵ درصد و انحراف معیار ۲۶ و خطای کمتر از ۴ نمره از میان دانشجویان پرستاری واجد شرایط به تعداد ۱۷۰ نفر انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. از مشخصات واحدهای مورد پژوهش، دانشجوی سال سوم یا چهارم کارشناسی پیوسته پرستاری شاغل به تحصیل در دوره‌های روزانه یا شبانه در سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶، رضایت افراد مورد پژوهش به شرکت در مطالعه، نداشتن سابقه بیماری روانی، و سالم بودن از نظر جسمی بود. نمونه‌گیری به روش تصادفی طبقه‌ای انجام شد.

اطلاعات از طریق پرسشنامه‌ای که از سه قسمت تشکیل شده بود گردآوری شد. قسمت اول مربوط به مشخصات دموگرافیک، قسمت دوم پرسشنامه گرایش به تفکر انتقادی کالیفرنیا حاوی

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]

جدول ۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی گرایش به تفکر انتقادی واحدهای مورد پژوهش برحسب عزّت نفس

گرایش به تفکر انتقادی†	عزّت نفس بالا	عزّت نفس متوسط	عزّت نفس پایین	مجموع	نتیجه
مثبت	۸(٪۴/۷)	۲۲(٪۱۲/۹)	۰	۳۰(٪۱۷/۶)	F=۱۱/۱۷۶
متزلزل	۱۵(٪۸/۸)	۱۰۲(٪۶۰)	۲۲(٪۱۲/۹)	۱۳۹(٪۸۱/۸)	p=۰/۰۱۵
منفی	۰	۱(٪۰/۶)	۰	۱(٪۰/۶)	
جمع	۲۳(٪۱۳/۵)	۱۲۵(٪۷۳/۵)	۲۲(٪۱۲/۹)	۱۷۰(٪۱۰۰)	

† موارد قوی و با ثبات در گرایش به تفکر انتقادی وجود نداشت که از جدول حذف گردیده است.

۷۵ سؤال که با مقیاس لیکرت از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم امتیازدهی می‌شود. حداکثر و حداقل نمرهٔ کل کسب شده از این آزمون به ترتیب ۷۰ و ۴۲۰ است، یعنی، به گرایش‌های قوی و باثبات (بالای ۳۵۰)، مثبت (بین ۲۸۰ تا ۳۵۰)، متزلزل (بین ۲۱۰ تا ۲۸۰) و منفی (زیر ۲۱۰) طبقه‌بندی می‌گردد(۱۵)، و قسمت سوم پرسشنامه، پرسشنامه عزّت نفس روزنبرگ بود که شامل ۱۰ عبارت کلی می‌باشد و در آن پنج جمله با لغات منفی و پنج جمله با لغات مثبت بیان شده و به هر سؤال بر اساس مقیاس چهارگزینه‌ای کاملاً موافق، موافق، مخالف، کاملاً مخالف نمره داده می‌شود. نمرات این مقیاس از صفر تا ۳ مرتب و نمره ۳۰ بالاترین نمره ممکن است. نمرات بالاتر از ۲۵ نشاندهنده عزّت نفس بالا، بین ۱۵ تا ۲۵ نشان‌دهنده عزّت نفس متوسط و کمتر از ۱۵ نشان‌دهنده عزّت نفس پایین بود(۱۶).

روایی و پایایی نسخه فارسی هر دو پرسشنامه در مطالعات مختلف تأیید شده بود(۱۷تا۱۹). ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه گرایش به تفکر انتقادی کالیفرنیا ۰/۹۰ (۱۵و۱۷) و عزّت نفس روزنبرگ ۰/۷۴ محاسبه گردیده است(۱۹).

روش کار در این پژوهش به این صورت بود که پژوهشگر طبق برنامه زمانی از قبل تعیین شده به بخش‌های مختلف محل کارورزی دانشجویان سال چهارم و نیز دانشکده محل تحصیل دانشجویان سال سوم مراجعه نموده و پس از دسترسی به نمونه‌های منتخب، به معرفی خود و ارائه توضیحاتی مختصر در مورد اهداف پژوهش پرداخت و پس از کسب موافقت آنها در زمان و مکانی مناسب (اعم از محیط‌های خلوت موجود در بخش‌های بیمارستان‌ها و کلاس‌های درس در دانشکده‌ها)، پرسشنامه‌ها را در اختیار نمونه‌های پژوهش قرار داد. پس از شرح در مورد بخش‌های مختلف آن و روش پاسخگویی به سؤالات، طی مدت ۳۰ دقیقه، نمونه پژوهش در حضور محقق اقدام به پاسخگویی به پرسشنامه می‌نمود. بعد از تکمیل، پرسشنامه‌ها جمع‌آوری شدند.

جمع‌آوری اطلاعات با این روش حدود ۱۵ روز بطول انجامید.

سپس اطلاعات به دست آمده توسط نرم‌افزار SPSS-16 و با استفاده از آمار توصیفی (تهیه جداول، توزیع فراوانی مطلق و نسبی و میانگین و انحراف معیار) و ضریب همبستگی پیرسون مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت و $p<۰/۰۵$ معنی‌دار در نظر گرفته شد.

نتایج

تمامی پرسشنامه‌ها دریافت شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در ارتباط با مشخصات فردی واحدها ۵۵/۹ درصد در گروه سنی ۲۲ و بالاتر، ۷۶/۵ درصد مجرد، ۹۸/۴ درصد مؤنث، ۵۳/۵ درصد دارای معدل ۱۵ تا ۱۷ بودند. نتایج نشان داد که اکثریت دانشجویان (۸۱/۸ درصد) دارای گرایش به تفکر انتقادی متزلزل، و هیچ کدام گرایش به تفکر انتقادی قوی و باثبات نداشتند و عزّت نفس در ۷۳/۵ درصد دانشجویان مورد مطالعه متوسط بود (جدول ۱).

همچنین آزمون آماری پیرسون نشان داد که بین گرایش به تفکر انتقادی و عزّت نفس ارتباط معنی‌داری وجود دارد (جدول ۲) ولی بین سن و جنس با گرایش به تفکر انتقادی رابطه‌ای مشاهده نشد.

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار و نتیجه آزمون پیرسون در مورد گرایش به تفکر انتقادی و عزّت نفس (n=۱۷۰)

	میانگین و انحراف معیار	نتیجه
گرایش به تفکر انتقادی	۲/۶۵±۱۹/۱۱	p=۰/۰۰۱
عزّت نفس	۲۰/۰۱±۴/۷۶	r=۰/۴۷۲

بحث

تفکر انتقادی برای عملکرد مطمئن، با صلاحیت و

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]

ماهرانه پرستاری و برای استقلال حرفه‌ای آن لازم است و جزء مکمل پرستاری می‌باشد(۲۰). نتایج این پژوهش نشان داد که گرایش به تفکر انتقادی در اکثریت دانشجویان کارشناسی پیوسته پرستاری متزلزل است. یافته‌های پژوهش‌های انجام شده در سایر کشورها نشان‌دهنده نمرات مشابه و متفاوتی است. در مطالعه‌ای که بر روی دانشجویان پرستاری هنگ کنگ و اردن انجام شد به نتایج مشابهی دست یافتند(۲و۹) ولی با نتایج پژوهش بر روی دانشجویان پرستاری در کانادا و استرالیا همخوانی ندارد(۲و۷). همچنین قریب نیز در مطالعه خود بر روی دانشجویان سال آخر کارشناسی ارشد رشته‌های مختلف دانشگاه علوم پزشکی ایران به نتایج مشابهی دست یافت(۱۹). احتمالاً این امر حاکی از آن است که در برنامه فعلی آموزش پرستاری از شیوه‌های آموزشی مدرن، که به رشد این جنبه از تفکر انتقادی در دانشجو و یادگیری بهتر او منجر گردد، استفاده نمی‌شود. به نظر می‌رسد که برای یادگیری بهتر باید نحوه طراحی روش‌های آموزشی و تدریس متحول گردد. البته این احتمال هم وجود دارد که کم بودن نسبی نمره گرایش به تفکر انتقادی در دانشجویان ایرانی ناشی از تفاوت‌های فرهنگی باشد، زیرا پژوهش‌های انجام شده در چین نیز بیانگر کم بودن نسبی نمره در دانشجویان چینی است(۲).

در نتایج حاصل از این پژوهش مشخص شد که بین گرایش به تفکر انتقادی و عزّت نفس ارتباط معنی‌دار وجود دارد. ارتباط بین گرایش به تفکر انتقادی و عزّت نفس در مطالعه دانشجویان پرستاری هنگ‌کنگی و استرالیایی نیز معنی‌دار گزارش شده که با نتایج ما همخوانی دارد(۹). بنابراین، اساتید علاوه بر نقش مهم رشد و تربیت دانشجو در راستای اصول و مبانی حرفه‌ای، دارای نقش حمایتی، بخصوص در محیط بالین، در رشد اعتماد به نفس و جرأت، بروز خلاقیت و تصمیم-گیری و بسیاری از ویژگی‌های متفکر انتقادی نیز می‌باشند(۳). به عبارتی دیگر، از عوامل مهم و ضروری برای رشد تفکر انتقادی، داشتن استقلال و عزّت نفس کافی است و برای اینکه دانشجویان پرستاری بتوانند در شرایط مختلف بالینی قضاوت و تصمیم‌گیری مناسب داشته باشند، داشتن استقلال، اعتماد و مسؤولیت‌پذیری لازم است. بنابراین، نیاز است اساتید از سال‌های نخست تحصیل دانشجویان، نگرش مثبتی نسبت به رشته تحصیلی و حرفه پرستاری در آنان ایجاد نمایند و با تفویض اختیار کافی به دانشجویان در محیط‌های بالینی و تشویق به کارگیری دانش فراگرفته شده در هنگام ارائه مراقبت به بیماران، در دانشجویان حس عزّت نفس کافی برای انجام قضاوت و تصمیم‌گیری در شرایط مختلف بالینی را به وجود آورند(۱۰).

در واقع، تأکید بر عزّت نفس متفکر انتقادی هنگام آموزش، برای حفظ یک جو روانی مطمئن لازم است. والدین هم می‌توانند از طریق تشویق، بازخورد مثبت، ارتباطات و تعاملات مناسب، و میدان عمل دادن به کودکان برای بیان عقاید و بروز خلاقیت‌ها به رشد عزّت نفس، استقلال، خودکارآمدی، خودتصمیم‌گیری، خودفراگیری، خوداندیشی و تأمل که همگی از ویژگی‌های فرد متفکر انتقادی است در آنها کمک نموده و از این طریق، تفکر انتقادی را در کودکان ایجاد نمایند. دانشجویان پرستاری ممکن است در آینده از میان کسانی انتخاب شوند که زمینه‌های لازم رشد تفکر انتقادی در تربیت خانوادگی خود دارا باشند. عزّت نفس یکی از ویژگی‌های بعد عاطفی تفکر انتقادی است که باید با تدوین برنامه‌هایی برای تقویت و افزایش آن به دانشجویان کمک کرد(۳).

یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که جنس و سن با گرایش به تفکر انتقادی دانشجویان مورد مطالعه ارتباط ندارد. قریب نیز در مطالعه خود به نتایج مشابهی دست یافته است(۱۸).

در این مطالعه بعضی از دانشجویان به برخی از سؤالات پاسخ نداده بودند که از محدودیت‌های این پژوهش بود. بطور کلی، عدم وجود انگیزه یا رغبت برای پاسخگویی به پرسشنامه‌های تحقیقاتی، از مشکلات رایج این نوع پژوهش می‌باشد. انجام مطالعات طولی و پژوهش‌های مقایسه‌ای، انتخاب بهتری برای رسیدن به نتایج بهتر است. با توجه به اینکه عوامل مختلف دیگری نیز می‌توانند با گرایش به تفکر انتقادی در ارتباط باشند، پیشنهاد می‌شود که تحقیقات بیشتری در ارتباط با سایر عوامل نیز صورت پذیرد.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]

نتیجه‌گیری

افرادی که دارای عزّت نفس بالاتر بودند، نسبت به افراد دارای عزّت نفس پایین، از گرایش به تفکر انتقادی مطلوب‌تری برخوردارند و بین گرایش به تفکر انتقادی و عزّت نفس ارتباط مستقیم مثبت وجود داشت. بنابراین، پیشنهاد می‌شود با روش‌های تقویت عزّت نفس برای پیشبرد تفکر انتقادی برنامه‌ریزی گردد زیرا عزّت نفس کافی از عوامل ضروری برای رشد تفکر انتقادی توانا است.

قدردانی

پژوهشگر بدین وسیله مراتب تشکر و قدردانی خود را از مسؤولین دانشکده‌های پرستاری و مامایی دانشگاه‌های علوم پزشکی شهید صدوقی و آزاد اسلامی شهر یزد و همچنین دانشجویان پرستاری شرکت‌کننده در پژوهش و تمامی همراهان ابراز می دارد.

منابع

1. Ranjbar H. [Critical thinking in Nursing]. Mashhad: Sokhangostar. 2007. [Persian]
2. Tiwari A, Avery A, Lai PJ. Critical thinking disposition of Hong Kong Chinese and Australian nursing students. Adv Nurs 2003 Nov; 44(3): 298-307.
3. Hasanpour M. [Critical thinking in nursing education] [dissertation]. Teharn: Faculty of Nursing & Midwifery, Iran University of Medical Sciences. 2007. [Persian]
4. Duchscher JE. Critical thinking: perceptions of newly graduated female baccalaureate nurses. J Nurs Educ 2003 Jan; 42(1): 14-27.
5. Distler JW. Critical thinking and clinical competence: results of the implementation of student-centered teaching strategies in an advanced practice nurse curriculum. Nurse Educ Pract 2007 Jan; 7(1): 53-9.
6. Jin G, Bierma TJ, Broadbear J. Critical thinking among environmental health undergraduates and implications for the profession. J Environ Health 2004 Oct; 67(3): 15-20, 26.
7. Profetto-McGrath J. The relationship of critical thinking skills and critical thinking dispositions of baccalaureate nursing students. J Adv Nurs 2003 Sep; 43(6): 569-77.
8. Kawashima A, Petrini MA. Study of critical thinking skills in nursing students and nurses in Japan. Nurse Educ Today 2004 May; 24(4): 286-92.
9. Suliman WA, Halabi J. Critical thinking, self-esteem, and state anxiety of nursing students. Nurse Educ Today 2007 Feb; 27(2): 162-8.
10. Islami Akbar R, Shekarabi R, Behbahani NR, Jamshidi R. [Critical thinking ability in nursing students]. Iran Journal of Nursing 2004; 39(17): 15-2. [Persian]
11. Ranjbar H, Esmaili Habibollah. [A study on the nursing and midwifery students' trend to critical thinking and its relation with their educational status]. Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty 2006; 1(4): 11-17. [Persian]
12. Zare N, Daneshpajooh F, Amini M, Razeghi M, Fallahzadeh MH. [The relationship between self-esteem, general health and academic achievement in students of Shiraz University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2007; 1(7): 59-67. [Persian]
13. Haladyna TM. Developing and validating multiple-choice test items. 3rd ed. London: Routledge. 2004. [Persian]
14. Alipour P (translator). [How to raise teenager's self- steem]. Clemes H, Clark A, Bean R (Authors). 6th ed. Mashhad: Astane Ghodse Razavi. 2004. [Persian]
15. Facione NC, Facione PA, Sanchez CA. Critical thinking disposition as a measure of competent clinical judgment: the development of the California Critical Thinking Disposition Inventory. J Nurs Educ 1994 Oct; 33(8): 345-50.
16. Rosenberg M. Society and the adolescent self-Image. Middletown CT: Wesleyan University Press. 1989.
17. Bahmanpour K. [The effect of problem-solving teaching strategies on critical thinking skills, critical thinking dispositions, attitude and behavior of nursing students in Tehran Medical Science University]. [dissertation]. Tehran: Faculty of Nursing & Midwifery, Tehran University of Medical Sciences. 2003. [Persian]
18.Gharib M. [The relationship of critical thinking skills and critical thinking disposition in senior student

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]

M.Sc of medical science. universities of Tehran]. [dissertation]. Tehran: Faculty of Nursing & Midwifery, Iran University of Medical Sciences. 2006. [Persian]
19. Ali Zadeh T, Farahani MN, Shahraray M, Ali Zadegan Sh. [The relationship between self-esteem and locus of control with infertility related stress of no related infertile men and women]. Medical Journal of Reproduction and Infertility 2005; 2(6): 194-204. [Persian]
20. Salehi SH, Akhondzade K, Hosseini A. [Critical thinking and clinical decision making in nursing]. 1st ed. Isfahan: Isfahan University of Medical Science. 2006. [Persian]

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]

The Relationship between Critical Thinking Disposition and Self Esteem in Third and Forth Year Bachelor Nursing Students

Barkhordary M, Jalalmanesh S, Mahmoodi M.

Abstract

Introduction: *Having critical thinking skills requires an attentive personality with decision making power which is an attribute of self esteem. This study was performed to determine the relationship between critical thinking disposition and self esteem in third and fourth year bachelor nursing students.*
Methods: *This correlational study was conducted on 170 third and fourth year bachelor nursing students in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences and Yazd Islamic Azad University in 2008. The students were selected through stratified sampling method. The data gathering tool was a questionnaire containing 3 parts: demographic data questionnaire, California Critical Thinking Disposition Inventory, and, Rosenberg self esteem scale. Data analysis was done by SPSS software using frequency distribution, and Fisher exact test.*
Results: *Based on the results 81.8% of students had an ambivalent critical thinking disposition. There was a significant correlation between critical thinking disposition and self esteem.*
Conclusion: *Critical thinkers need to possess high level of self esteem. Therefore, faculty members should impart the sense of self esteem in their students for proper clinical judgment and decision making in different clinical circumstances.*

Key words: Critical thinking, Disposition, Self esteem, Nursing students.

Addresses
Corresponding Author: Maasoumeh Barkhordary, Instructor, Department of Nursing, Ali-Ebn-Abitaleb School of Medicine, Yazd Islamic Azad University, Yazd, Iran. E-mail: barkhordary.m@gmail.com
Shamsolmoluk Jalalmanesh, Instructor, School of Nursing and Midwifery, Islamic Azad University, Tehran Medical Sciences Branch, Tehran, Iran. E-mail:Sh.Jalalmanesh@yahoo.com
Mahmoud Mahmodi, Professor, Department of Vital Statistics, School of Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran. E-mail:Mahmoodim@tums.ac.ir

Source: Iranian Journal of Medical Education 2009 Spr; 9(1): 13-18.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]